

Oikeusministeriö

Helsingin kaupungin lausunnon liite 3 asiassa ”Lausunto oikeusministeriölle ohjausryhmän raportista ja esityksestä koskien rikosasioiden sovittelupalveluiden siirtoa oikeusministeriön hallinnonalalle (VN/2750/2020)”

Lausunnonantajan lausunnon liite

Pidättekö perusteltuna rikos- ja riita-asioiden sovittelun siirtämistä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalta oikeusministeriön hallinnonalalle?

o En ota kantaa

Miten perustelette vastauksenne?

Helsingin kaupunki toteaa lausuntonaan, ettei kaupungilla ole kantaa ehdotukseen sovittelupalvelun siirtämisestä oikeusministeriön hallinnonalalle. Helsingin kaupunki on kokenut yhteistyön sovittelupalvelun järjestämisessä nykyisen taustaorganisaation, sosiaali- ja terveysministeriön kanssa toimivaksi ja toteaa, että toimivallan siirtäminen järjestämisvastuussa on kaupungin kannalta valtion sisäistä toiminnan uudelleenorganisointia ilman olennaista vaikutusta rikos- ja riita-asioiden sovittelupalvelun tuottamiseen Helsingissä.

Pidättekö perusteltuna sitä, että sovittelupalvelut tuotetaan oikeusapu- ja edunvalvontapalvelujen yhteydessä, mahdollisesti perustettavassa valtakunnallisessa oikeusapu- ja edunvalvontavirastossa?

o Ei

Miten perustelette vastauksenne?

Helsingin kaupunki toteaa lausuntonaan, ettei sovittelupalveluita tulisi tuottaa valtion omana toimintana siten, että sovittelupalvelut liitettäisiin oikeusapu- ja edunvalvontapalvelujen yhteyteen ja tuotettaisiin mahdollisesti perustettavassa valtakunnallisessa oikeusapu- ja edunvalvontavirastossa.

Helsingiläisten sovittelupalvelun asiakkaiden näkökulmasta ehdotettu uudistus siirtyä valtiolliseen sovittelupalveluun oikeus- ja edunvalvontaviraston alaisuuteen sisältää useita huolestuttavia asioita sovittelupalvelun laadun kannalta. Uudistus voi katkaista paikallisen tuntemuksen palveluverkostosta ja siten haitata palveluun ohjaamista, tuottaa toimitilaongelmia, heikentää vapaaehtoissovittelijoiden kouluttamista ja ohjaamista sekä pahimmillaan

24.3.2021

LAUSUNNON LIITE

3

esteellisyysongelmia. Ongelmakohdat on avattu tarkemmin varsinaisessa lausunnossa.

Pidättekö perusteltuna sitä, että sovittelupalvelut tuotetaan valtion palveluina siten, että sovitteluhenkilöstö olisi valtion virkamiehiä?

o Ei

Miten perustelette vastauksenne?

Jos sovittelupalvelussa siirryttäisiin valtion omaan toimintaan osana oikeusapu- ja edunvalvontavirastoa, asiassa tulee soveltaa ehdottomasti koko nykyiseen henkilöstöön liikkeen luovutuksen periaatteita tarpeellisella siirtymäajalla. Henkilöstön asemaan ja liikkeen luovuttamiseen liittyviä seikkoja on avattu varsinaisessa lausunnossa.

Pidättekö perusteltuna, että joissakin erityistilanteissa palvelu voitaisiin tuottaa ostopalvelusopimuksin, kun palveluntarve sitä edellyttää?

o En ota kantaa

Miten perustelette vastauksenne?

-

Millä keinoin voidaan mielestänne varmistaa, että sovittelun erityispiirteet säilyvät vaihtoehtoisten konfliktinratkaisumenetelmien periaatteiden mukaisina, jos sovittelupalvelut siirretään oikeusapu- ja edunvalvontapalveluiden yhteyteen?

Helsingin kaupunki ei näe tarkoituksenmukaiseksi, että sovittelupalvelu siirrettäisiin oikeusapu- ja edunvalvontapalveluiden yhteyteen.

Millä keinoin vapaaehtoisten sovittelijoiden toimintaedellytyksiä voidaan vahvistaa oikeusapu- ja edunvalvontapalveluiden yhteydessä?

Helsingin kaupunki suhtautuu erityisen kriittisesti ohjausryhmän esityksessä vapaaehtoissovittelijoiden roolin ja aseman käsittelyyn. Kuten ohjausryhmän raportissakin todetaan, oikeusapu- ja edunvalvontasektorilla ei ole aiempaa kokemusta tai osaamista vapaaehtoistoiminnan järjestämisestä tai ohjaamisesta.

Miten arvioitte sovittelun siirron oikeusapu- ja edunvalvonnan yhteyteen vaikuttavan paikallisen, alueellisen tai valtakunnallisen sidosryhmäyhteistyön hoitamiseen?

24.3.2021

LAUSUNNON LIITE

3

Helsingin kaupunki ei kannata siirtoa. Siirto olisi paikallisten yhteistoimintaverkostojen, palvelunohjauksen ja viranomais- ja järjestöyhteistyön kannalta riski.

Millaisia keinoja ehdotatte oikeusavun esteellisyyden periaatteiden huomioon ottamiseksi ehdotetussa järjestämismallissa?

Sovittelupalvelun nykyisessä mallissa esteellisyys liittyy lähinnä henkilöstön tai vapaaehtoisten esteellisyyteen tietyin kriteerein. Esitetyssä mallissa asiakkuus sovittelussa, oikeusavussa ja/tai edunvalvonnassa voisi tuoda kokonaan laajempia esteellisyyuskriteereitä. Asiakkaat voisivat pahimmissa tapauksissa joutua asioimaan muilla kuin omilla palvelualueillaan.

Ehdotettu järjestämismalli parantaa sovittelupalveluiden yhdenmukaisuutta ja saatavuutta?

o En ota kantaa

Miten perustelette vastauksenne?

-

Miten arvioitte sovittelupalveluiden siirron vaikuttavan julkisen oikeusavun, yleisen edunvalvonnan sekä talous- ja velkaneuvonnan palveluihin?

Oikeusapu-, talous- ja velkaneuvonta- ja yleisen edunvalvonnan palveluja järjestetään samassa virastossa mutta niiden tehtävistä säädetään erillisissä substanssilaeissa. Myös sovittelutoiminnalla on oma erityinen lainsäädäntö. Siirrolla ei voida arvioida olevan asiakasnäkökulmasta synenergiaetuja.

Pidättekö perusteltuna sovittelun siirrolle suunniteltua aikataulua vuoden 2024 alussa?

o Ei

Miten perustelette vastauksenne?

Helsingin kaupunki ei kannata siirtoa.

Onko teillä vielä mielessänne ohjausryhmän esitykseen liittyen joitakin riskejä tai etuja, joita raportissa ei ole käsitelty?

Ohjausryhmän esityksen merkittävin riski on asiakaslähtöisen tarkastelun puuttuminen. Ohjausryhmän työ on keskittynyt tekniseen hallinnon organisointiin eikä sen ehdotusten voida nähdä edistävän sovittelupalvelun laatua.